

PÁR POSTŘEHŮ Z LOŇSKÉ
VÝROBY VÝROBY
OBJEMNÝCH KRMIV

BĚLČICE 16.3. 2023
ING.

MILOSLAV SIKYTA, EMAIL:
SIKYTA@NAHRBU.CZ

Problém senáží a siláží roku 2022:

1/ Obsah NO₃ v kukuřičných silážích a senážích

2/ vysoká kyselost siláží a senáží

- Nízké sušiny konzervovaných krmiv + nevhodný konzervant /heterofermentativní bakterie/

3/ konzervace horní vrstvy před zakrytím jámy

4/ Stále se odkrývá dopředu velká část plocha jámy, vaku.

Zdravotní rizika pro zvířata spojená se zkrmováním siláže lze shrnout do tří oblastí:

A) Výskyt nežádoucích mikroorganismů – z hlediska zdraví zvířat, bezpečnosti potravního řetězce a z hlediska technologie výroby potravin živočišného původu.

B) Nežádoucí chemické látky – jsou hlavně mykotoxiny, dále bakteriální toxiny a také jedovaté látky rostlinného původu.

C) Faktory způsobující metabolické choroby hospodářských zvířat – na prvním místě je nadměrná kyselost siláže.

KUKUŘICE SILÁŽ	SUŠINA KRMIVA V %	NL V SUŠINĚ V %	VLÁKNINA V SUŠINĚ V %	ŠKROB V SUŠINĚ V %	NO3 G/KG
Vzorek č.1 P	29,58	8,72	22,55	25,99	0,56
Vzorek č.2 P	32,59	8,05	19,49	35,20	0,39
Vzorek č.3 H	28,82	8,85	20,22	30,52	0,44
Vzorek č.4 H	29,10	9,33	17,47	32,30	0,11
Vzorek č.5	32,50	8,00	18,21	38,15	0,20
Vzorek č.6	39,08	7,09	16,87	36,84	0,09
Vzorek senáž hrách	45,07	17,53	27,28	15,03	3,31!!

Doporučení pro NO₃ v krmivu pro dojnice :

Max . 3 – 4 g / 100 kg ž.h. a krmení

Př. Dojnice 600 kg – 18 -24 g NO₃ na 100 kg ž.h. a krmení

Je prokázáno, že může dojít k otravám a být problém z reprodukcí již od hranice - 4 – 15 g/ 100 kg ž.h.

Záleží na obsahu pohotové energie /škroby, cukry, tekuté krmivo, melasa aj./, v KD.

Jak zjistit:

- Podle vnějších projevů a chování u zvířat, krvavé mléko po otelení, ospalost, špatně chodí, průjem, problém s telaty na mléku aj.**
- Čokoládové zbarvení sliznic poškozených zvířat /u krav – koncentrace Mhb v krvi 20%**

Ihned vyřadit krmiv, aplikace glukosy, vit A, B. C, vodný roztok methylenové modři, kardiotonika - veterinář !!!

Proč vysoké NO₃ v krmivu :

1/ Bioplynka = digestát ?

- **Jedině přehnojení na blízkých pozemcích – odvozce nechce jezdit daleko**
- **Digestát problém – při hnojení na rostlinu = vysoké klostridie a coli bakterie**

2/ vysoká cena umělých hnojiv, které dříve byly levné – ledek, DAM, aj.

Většina podniků měla společného:

- **Náhrada těchto hnojiv močovinou – ta se pomalu rozpouští a zůstává v rostlinách – vliv počasí = sucho, voda**

3/ pozdě seté plodiny = nahnojené = voda = rychlý růst = přísušek

➤ **Prevence :**

➤ **Omezit zkrmování krmiv s vyšším obsahem
nitrátů /nad 5 g NO₃/ kg sušiny**

➤ **dostatečný přívod sacharidů**

➤ **nezávadná voda**

➤ **minimalizovat hnojení NPN /močovina//.**

BAKTERIE MLÉČNÉHO KVAŠENÍ

VÝZNAMNÉ PRO SILÁŽOVÁNÍ

Homofermentativní	Heterofermentativní
<i>Rod Lactobacillus</i>	
<i>L. acidophilus</i>	<i>L. brevis</i>
<i>L. casei</i>	<i>L. buchneri</i>
<i>L. curvatus</i>	<i>L. fermentum</i>
<i>L. plantarum</i>	
<i>Rod Streptococcus</i>	
<i>S. faecalis</i>	
<i>S. faecium</i>	
<i>S. lactis</i>	
<i>Rod Leuconostoc</i>	
	<i>L. dextranicum</i>
	<i>L. mesenteroides</i>
<i>Rod Pediococcus</i>	
<i>P. acidilactici</i>	
<i>P. cerevisiae</i>	
<i>P. pentosaceus</i>	

Homofermentativní kvašení: glukosa (C₆) → 2 kys. mléčná (C₃)

Heterofermentativní kvašení: (méně účinné, spotřebuje pro stejný konzervační účinek více cukrů = pohotové energie)

glukosa (C₆) → kys. mléčná (C₃) + kys. octová či ethanol (C₂) + CO₂

Tabulka č. 2: Počet bodů podle podílu silážních kyselin u bílkovinných siláží, u kterých se hodnotí proteolýza.

Počet bodů fermentace	Kyselina mléčná	Kyselina octová	Kyselina máselná
25	nad 70	do 25	do 3
15	50 až 70	25 až 35	3 až 5
5	35 až 50	35 až 40	5 až 10
-5	25 až 35	40 až 45	10 až 20
-10	15 až 25	45 až 50	20 až 25
-25	Méně než 15	Více než 50	více než 25

Kyselina mléčná: žádoucí

Vzniká fermentací cukrů bakteriemi mléčného kvašení

Její obsah ovlivňuje aciditu a stabilitu siláží

Zvířata dobře přijímají

Pozor špatná kombinace a nebo nadměrný obsah biterií také ovlivňuje nadměrnou kyselost siláže !!

Kyselina octová:
žádoucí omezeně

Vzniká fermentací
činností
heterofermentativních
bakterií

Vliv na množství má
sušina krmiva

Její obsah ovlivňuje
aciditu, stabilitu
/pozitivum/ a
chutnost siláží
/negativum/

Vyšší obsah nežádoucí,
ostré, čpící siláže

Nadměrné množství
snižuje chutnost

V kombinaci s kys.
Mléčnou má vliv na
celkovou kyselost
kyselost siláže

Jaký má být obsah kys. octové ?

✓ kyselina mléčná

- při sušině 35 - 40 % = 1,5 - 2 % ve hmotě
- 75 - 80 % z celkových kvasných kyselin

✓ kyselina octová

- pohybuje se v rozmezí 0,4 - 0,9 %
- 15 - 20 % z celkového obsahu kyselin

Prof. Zeman 2001

krmivo	Sušina V g	Škrob v g	Kys. Mléčná v g	Kys. Octová v g	pH	KVV v mg	Neutralizace v g
Kukuřice sil.	295,8	259,9	18,24	13,05	3,84	2000	400
Kukuřice sil.	337,1	350,3	35,71	3,40	3,41	2100	410
Kukuřice sil.	338,2	341,2	27,02	14,00	3,70	2180	427
Kukuřice sil.	310,4	320,8	16,28	13,01	3,51	2840	485
Kukuřice sil.	301,5	322,8	39,63	6,20	3,56	2130	410
Kukuřice sil. Agr.	320,1	345,4	14,77	4,21	3,65	1680	325
Kukuřice sil. Agr.	332,2	328,6	18,12	8,52	3,80	1990	352

krmivo	Sušina v g	NL v g	Kys. Mléčná v g	Kys. Octová v g	pH	KVV v mg	Neutralizace v g
Senáž JE	274,9	157,5	34,42	7,31	3,97	2131	430
Senáž JE	292,5	195,7	43,20	10,50	3,95	2500	492
Senáž TR	324,9	154,4	20,81	17,45	4,02	2403	481
Senáž VJ	302,3	198,2	16,76	15,47	4,31	2056	415
Senáž JE	289,6	187,5	37,50	12,10	4,25	2301	460
Senáž JETR Agr.	318,0	161,2	22,40	5,12	4,10	1864	370
Senáž JETR Agr.	234,2	175,3	23,70	6,29	3,91	1610	320

**Kyselina máselná :
nežádoucí !!**

**Nežádoucí produkt
fermentačního
kvašení**

Ketogenní charakter

**Vliv má sušina krmiva,
příměsi zeminy,
alkalizuje siláž, vysoký
obsah klostridií a coli
bakterií**

**Její obsah
znehodnocuje a
snižuje chuťnost
siláží /negativum/**

**Vyšší obsah
způsobuje hnilobu
siláže /vysoká
proteolýza/.**

KYSELINA MÁSELNÁ

Maximální limit: 40 – 50 gramů na kus a den

Kyselina máselná, máselnany a produkty degradace proteinu

- zhoršují bachorovou fermentaci
- snižují imunitu
- záněty sliznice bachoru

- ✓ ketózy
- ✓ přesun slezu

Tabulka 11 Hodnocení obsahu kys. máselné a klostridií

Sušina siláže (%)	Obsah kys. máselné (g v l kg sušiny)	Počet spor klostridií (tis./g siláže)
< 28	29,1	132 000
30–40	19,4	66 000
>40	5–10,6	30 000

Celkový obsah Kyselin :

Ukazatelem kvality fermentačního procesu

Platí pravidlo, čím vyšší sušina, tím méně kyselin

Přídavek aditiv zvyšuje produkci kys. Mléčné, ale tím i produkci celkových kyselin.

Kvalitu siláží a senáží ukazuje hodnota pH.

Stupeň prokvašení, určuje stabilitu a kvalitu.

Čím vyšší sušina, tím nižší acidita, tím vyšší pH

Opt. pH – sušina 35 – 40 % - pH pod 4,5

45 – 50 % - pH 5,0 /pozor udusání, krátká řezanka, plísně/

Vliv na pH má také příměs zeminy /alkalizují siláž, potom vysoký obsah klostridií a coli bakterií/.

žuje chutnost siláží /negativum/

MNOŽSTVÍ TĚKAVÝCH MASNÝCH KYSELIN

↓ TMK v krmivu – prevence metabolických acidóz

**Maximální příjem kyselin krmivem
až 2 g všech kyselin / 1 kg živé hmotnosti**

Dojnice by měla přijmout v KD max.1200 g všech kyselin

Současně obsah kyseliny octové do 300 g/den

Současně obsah kyseliny máselné do 40-50 g/den

ZTRÁTY ENERGIE PŘI ODBOURÁVÁNÍ CUKRŮ

1 000 g cukru = 3 760 cal			ztráty (%)
1 000 g zkvašeného cukru	na kys. mléčnou	3 615 cal	4
	na kys. octovou	3 220 cal	15
	na kys. máselnou	2 850 cal	24

- **Zhodnocení KD podle obsahu kyselin objemného krmiva.**
- **Přepočet kyselin – dojnice může přijmout v KD max 1200 g všech kyselin z objemného konzervovaného krmiva za den /někdy se uvádí 2 g všech kyselin na 1 kg ž.h. – 650 kg krát 2g = 1300 g /.**
- **optimální sušina krmiva 35-40 %**
- **kyselina mléčná - 1-2 % kyselina mléčná /opt. 75 – 80 % z celkových kyselin/**
- **kyselina octová - 0,4 -0,9 % kyseliny octové / 15 – 20 % z celkových kyselin/, současně kyseliny octové max. do 300 g / den**
- **kyselina máselná - max. do 50 g/den.**

Pokud přepočítám naše krmiva na kyseliny podle posledního rozboru:

kukuřice sil. :

sušina krmiva 33,4 % :

- obsah kyseliny mléčné – 36,83 g = 3,83 % /opt. 1-2 %/
- obsah kyseliny octové - 8,71 g = 0,87 % / opt.0,4 -0,9 %/

příjem krmiva - 18 kg/ks/den – kyselina mléčná - 36,83 g - 663 g/den
- kyselina octová – 8,71 g - 157 g/den

senáž VJ jáma :

sušina krmiva 39,6 % :

- obsah kyseliny mléčné – 31,30 g = 3,13 % /opt. 1-2 %/
- obsah kyseliny octové - 10,30 g = 1,03 % / opt.0,4 -0,9 %/

Příjem krmiva 10 kg/ks/den - – kyselina mléčná - 31,30 g - 313 g/den
- kyselina octová – 10,30 g - 103 g/den

Celkem -
- kyselina mléčná - - 976 g/den
- kyselina octová – - 260 g/den

Celkem kyselin
doporučené max. - 1 236 g/den
= 1 200 g/ks/den

CO ZPŮSOBÍ ZKRMOVÁNÍ NARUŠENÝCH SILÁŽÍ

Hnisavé endometritidy

Průjmy

CO ZPŮSOBÍ ZKRMOVÁNÍ NARUŠENÝCH SILÁŽÍ

Onemocnění paznehtů

CO ZPŮSOBÍ ZKRMOVÁNÍ NARUŠENÝCH SILÁŽÍ

Zvětšování vemínek u jaloviček

CO ZPŮSOBÍ ZKRMOVÁNÍ NARUŠENÝCH SILÁŽÍ

Průjmy u telat

Ztráty telat úhynem

1 tele = až 4000,- Kč/kus
(Kvapilík, VÚŽV, 2005)

CO ZPŮSOBÍ ZKRMOVÁNÍ NARUŠENÝCH SILÁŽÍ

Úhyn dojnic po otelení

Likvidace kadaveru 1 dojnice 650 kg = 6110,- Kč

Hygienická kvalita siláží může být kritická

Pro zkrmování siláží je třeba požadovat jen krmiva s nejvyšší hygienickou úrovní, tzn. žádné znečistění zeminou, žádné nahnilé, plesnivé, či zatuchlé siláže. Obsah spor clostridií by neměl být vyšší než $2 \cdot 10^4$, spor kvasinek by neměl přesahovat rozmezí 10^5-6 , plísni do 10^4 v 1 g siláže. Siláže, které se po otevření následně zahřívají, nebo jsou plesnivé, působí negativně na zdraví zvířat a následně i na jejich produkci. Silně se zahřívající siláže mají často vysokou koncentraci kvasinek, jsou nestabilní, často znečistěné a technologickým nedostatkem je nedokonalé dusání, špatné zakrytí, či nebyl aplikován vhodný silážní prostředek. K následné nestabilitě a zahřívání dochází rovněž vlivem většího množství reziduálních cukrů v siláži (při vyšším obsahu pH) např. při předčasné sklizni silážní kukuřice, nebo při redukované fermentaci vlivem vyššího obsahu sušiny. K zajištění požadavku na dobrou hygienickou kvalitu siláží je důležité, aby odebrané siláže byly co možná nejrychleji zkrmeny a zamezilo se dalšímu nežádoucímu meziskladování po odběru. Rychlé zkrmení odebraných siláží je velmi příznivým preventivním opatřením před hygienickými problémy. Je nutno podotknout, že nadále zůstává nedoceněný efekt vhodných silážních aditiv na zlepšení hygienické kvality.

Tabulka 4: Laboratorní analýza ideální siláže (Wilkinson, 2005)

Parametr	Ideální hodnota
Sušina (g/kg)	300 – 350
pH	4,0 – 4,2
Popeloviny (g/kg sušiny)	< 80
Hrubý protein (g/kg sušiny)	150 – 170
Kyselina mléčná (g/kg sušiny)	100 – 150
Kyselina octová (g/kg sušiny)	20 – 30
Kyselina máselná (g/kg sušiny)	0
Etanol (g/kg sušiny)	< 10
ME (MJ/kg sušiny)	> 11
Amonný dusík (g/kg celkového dusíku)	< 50
Aminokyselinový dusík (g/kg celkového rozpustného dusíku)	> 700

Zakrytí a ukončení jámy

Sůl   0,7 – 1   kg/m²

Močovina   0,7   kg/m²

2 x fólie

Pneumatiky x panely

Děkuji za pozornost

Ing. Miloslav Sikyta

email: sikyta@nahrbu.cz

tel. 606 602 481